Uitgave van de vereniging
Molenvrienden Land van Cuijk

DE MOLENVRIEND

Nr. 40

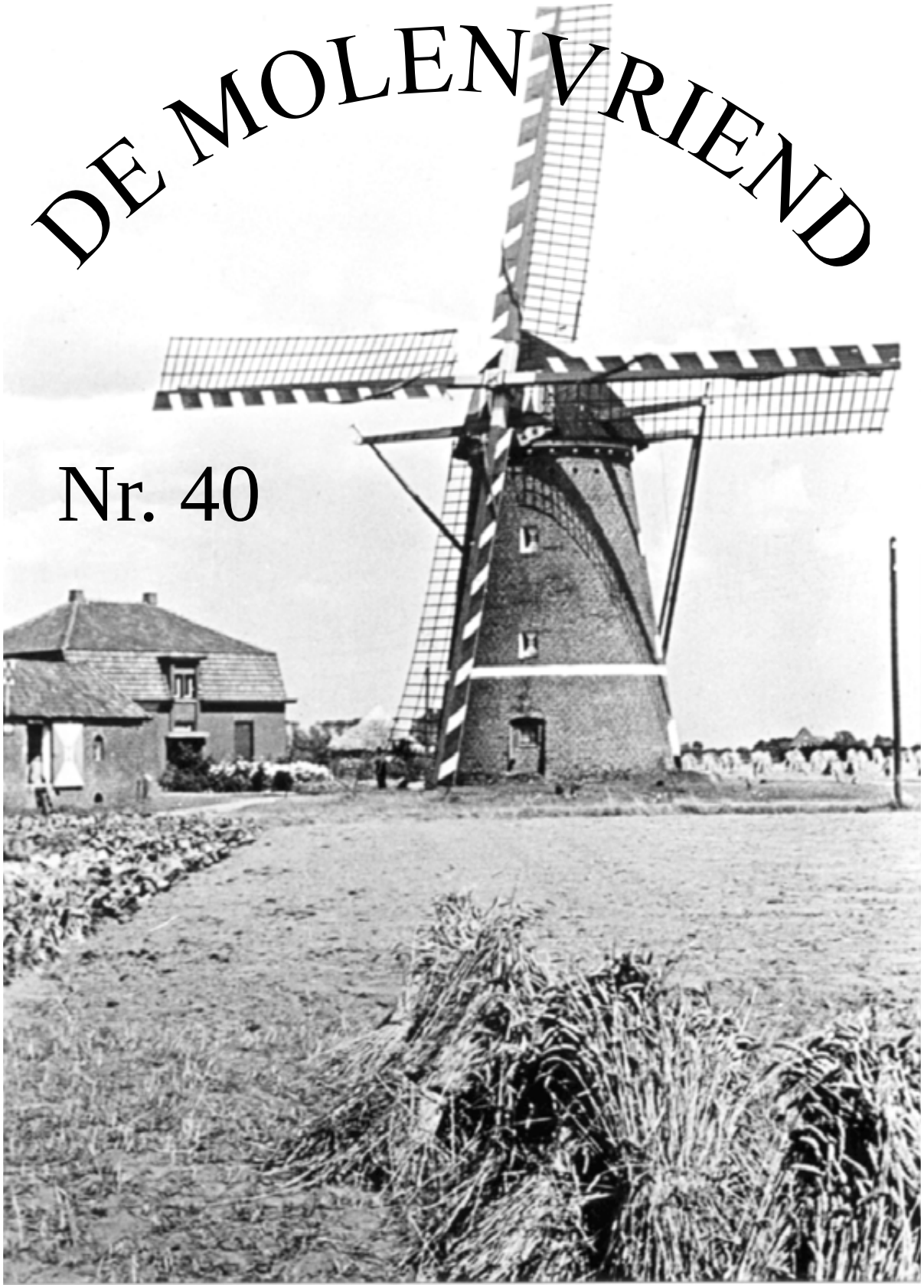

VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

BESTUUR

VOORZITTER	Mari Goossens Tel. 0485-573815	D. Boutsstraat 25 5831 VN BOXMEER
SECRETARIS	Don Werts Tel. 0485-322460 Fax 0842-110623	Straatkantseweg 28 5443 NC HAPS E-mail: molenvrienden.landvancuijk@planet.nl
PENNINGMEESTER	Perry Hendriks Tel. 0485-322872	De Vang 20 5437 BP BEERS
BESTUURSLEDEN	Frits Harteman Tel. 0485-572271 Hans Heijs Tel. 0485-571463	Bilderbeekstraat 23 5831 CW BOXMEER Bilderbeekstraat 26 5831 CX BOXMEER

COMMISSIES

ARCHIEFCOMMISSIE	Tel. 0485-313647	Isabellalaan 30 5431 GW CUIJK

LEDENADMINISTRATIE	Tel. 0485-322460 Fax 0842-110623 GIRONUMMER: 4008385 *onder vermelding adres penningmeester*	Straatkantseweg 28 5443 NC HAPS
MOLENARCHIEF LAND VAN CUIJK	Tel. 0485-313647 *Eenieder kan na afspraak het archief raadplegen*	Isabellalaan 30 5431 GW CUIJK
BIOTOOPWACHT LAND VAN CUIJK	Tel. 0485-313298	Moleneind 4 5431 HW CUIJK

Colofon

Jaargang 15, nummer 2, december 1999
Lijfblad van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, opgericht in 1984.
De Molenvriend wordt gratis toegezonden aan de leden van de vereniging. De contributie hiervoor is ƒ 22,04 of • 10,--. Aanmelding kan geschieden door het bewuste bedrag te storten op de girorekening van de vereniging.
De Molenvriend is een advertentiemedium.

REDACTIE	*Frits Harteman Don Werts Marko Sturm*
REDACTIEADRES	*Bilderbeekstraat 23 5831 CW BOXMEER of e-mail: j.m.sturm@stud.tue.nl*
VERDER WERKTE(N) MEE	*Harrij Kaak en Jacqueline van Bergen*
ILLUSTRATIES	*Marko Sturm en Theo van Bergen*
VOORPAGINA	*De vroegere molen van Vierlingsbeek aan de molenweg (foto "De oude schoenendoos")*

In dit nummer

pagina 2 **Colofon**
pagina 3 **In dit nummer**
Van de redactie
pagina 4 **Mededelingen van het bestuur**
pagina 5 **Martinus versierd**
door: Marko Sturm
pagina 6 **Aan de licht**
door: Harrij Kaak
pagina 7 **15 jaar verenigingsblad "De Molenvriend"**
een historisch overzicht van ons blad door de jaren heen
door: Frits Harteman
pagina 9 **Een tweede koppel stenen**
door: Frits Harteman
pagina 11 **De rollen van het kruiwerk**
waarom gaat de kruiring twee keer zo snel als de rollen?
door: Marko Sturm
pagina 13 **Nieuwe meelzakken gereed**
door: Marko Sturm
pagina 14 **De molen van Sambeek in voor- en tegenspoed**
een stukje geschiedenis van de molen van Sambeek aan de hand van een interview
door: Jacqueline van Bergen
pagina 16 **Molens in de regio**
door: Frits Hartman

Van de redactie

Dit jaar is het 15 jaar geleden dat de Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk door een groep vrijwillige molenaars en molenenthousiasten werd opgericht en daarmede ook dit verenigingsblad. In zijn voorwoord in het 1e nummer van de Molenvriend schreef de toenmalige voorzitter Johan Reijnders: "Wij zullen trachten door regelmatig ons verenigingsblad "De Molenvriend", waarvan dit het eerste nummer is, te laten verschijnen, alle belangstellenden en belanghebbenden op de hoogte te houden van de stand van zaken rond de molens in onze streek."

Gedurende deze 15 jaar heeft de redactie , waarvan de samenstelling in de loop der tijden aan veranderingen onderhevig was – wij komen in dit nummer van de Molenvriend hierop nader terug – getracht bovenvermelde doelstellingen na te komen. Wij zijn van mening dat wij wat de informatie betreft hierin zijn geslaagd doch wat de regelmatigheid aangaat ons niet op onze borst kunnen slaan. De redactie heeft steeds voor ogen gehad om het blad 4 keer per jaar te laten verschijnen, zou dat gelukt zijn dan had u nu nummer 60 voor u liggen, doch het is slechts nummer 40. De redactie is hier uiteraard niet alleen debet aan. Hoewel de redactieleden geregeld zelf een bijdrage leveren is zij toch in grote mate afhankelijk van toegezonden kopij door de overige leden c.q. belangstellenden en daar schort het, uitzonderingen daar gelaten, meestal aan.

Daarom zijn we bij elke uitgave verheugd dat het weer "gelukt" is. Gelukkig mochten wij een bijdrage ontvangen van Harrij Kaak en Jacqueline van Bergen. De lay-out is voor de eerste keer door ons nieuwe redactielid Marko Sturm verzorgd. Deze wijziging van de redactie betekent tevens dat U voortaan Uw kopij per e-mail in kunt leveren. Het adres vindt U in "Colofon".

Tegen de tijd dat dit nummer geprint en verspreid is, is het waarschijnlijk de hoogste tijd om de lezers van dit blad prettige kerstdagen en het allerbeste voor het nieuwe jaar en het nieuwe millennium toe te wensen. De redactie wil dat dan bij deze ook graag doen.

Mededelingen van het bestuur

Ondanks een rustig zomerseizoen binnen de regionale molenwereld, zijn er toch de nodige mededelingen te doen.

Aan de video over de Molens in het land van Cuijk wordt gestaag doorgewerkt. Het blijkt nog heel wat voeten in aarde te hebben, dus de voltooiing zal pas volgende eeuw kunnen plaatsvinden (naar verwachting voorjaar 2000).
Bijna alle molens en molenprocessen staan inmiddels op video. Alleen de molen van Wanroij moet nog onder handen genomen worden!
De heer Huiskes is ondertussen begonnen met de montage van alle beelden, corresponderend met de door ons bedachte verhaallijn. Bij een bezoek aan "zijn studio" hebben we reeds kennis kunnen maken met een mogelijk intro van de video. In ieder geval is het veelbelovend!
Wat betreft ons huiswerk rest er nog het schrijven van de tekst (dat pas kan geschieden als een voorlopige montage aan ons beschikbaar wordt gesteld) en het inpassen van de muziek.

Ons ander promotieproject komt maar niet echt van de grond: de ansichtkaarten van alle molens in het Land van Cuijk. Er is een nieuwe constructie bedacht qua realisatie. Iedere molenaar neemt contact op met de fotografen (Jos Verberk en Don Werts) indien zich de ideale fotogelegenheid zich voordoet. En dat blijkt aan een heleboel factoren onderhavig: zonnestand, zeilvoering, windrichting, bewolking, etc. Tot nu toe heeft op deze wijze nog maar één molenaar gereageerd en dus van zijn molen zijn nu actuele dia's beschikbaar!

Op veel molens in de streek kunt u bij een bezoek de nieuwe meelzakken aantreffen. Het betreffen hier witte zakken met eigen opdruk: een molentje met de tekst "Molens Land van Cuijk". De zakken kosten *f* 5,- per stuk en vonden gretig aftrek onder de malende molenaars!

Ook bij de Molenstichting Noord-Brabant wordt fors aan de weg getimmerd. Momenteel zijn de bestuurders druk met het realiseren van het nieuwe beleidsplan, het opzetten van een internetsite, het zoeken naar sponsors en het opzetten van een educatieproject (koffer met lesmaterialen voor scholen).
Verder krijgen zaken als molenbiotoop en draaipremieregeling de aandacht en wordt er tussen de regels al gesproken over een nieuw provinciaal molenboek.

De eerstvolgende activiteit in het Land van Cuijk staat voor 22 januari 2000 op de agenda. Dan zal onze jaarlijkse maaltijd plaatsvinden. Het is deze keer zo vroeg in het jaar, omdat we op deze wijze het feit kunnen vieren dat de vereniging op 18 januari statutair 15 jaren bestaat. En natuurlijk staan we even stil bij het begin van een nieuwe eeuw met molens in het Land van Cuijk.

De vorige maaltijd in maart dit jaar vond plaats in onze "thuishaven" zalencentrum "De Zwaan" te Haps. Door een felle brand is eind augustus op jammerlijke wijze een einde gekomen aan dit complex. Nu bekend is dat herbouw niet zal plaatsvinden, zal gezocht moeten worden naar een nieuwe locatie voor onze molenaars- en jaarvergaderingen.

Rest het bestuur u allen een goed begin van het nieuwe jaar en dus eeuw toe te wensen. En als "De Molenvriend" millenniumproof blijkt te zijn: tot de volgende keer!

de secretaris

Bij overname van artikelen en/of foto's, auteur en eventuele bron(nen) vermelden. Tevens hiervan melding maken bij de uitgeefster of redactie van dit blad.

De redactie stelt zich niet aansprakelijk voor eventueel gemaakte fouten of anderszins ontstane ongemakken.

Martinus versierd

Molen te Beugen in de vreugd wegens veertigjarig huwelijk molenaar

Van zaterdag 7 tot zaterdag 14 augustus was de Martinus te Beugen mooigezet. Aanleiding voor het versieren was het veertigjarig huwelijk van Frits en Ria Harteman. Frits is één van de molenaars van de Martinus. Speciaal voor deze gelegenheid werd het zeil gevlochten en werden vlaggetjes aan de wieken gemaakt, terwijl de letters F en R en het getal 40 duidelijk maakten welk feest gevierd werd. Met twee wimpels in de bovenste wieken was de feesttooi compleet.

Al gedurende 13 jaar is Frits als molenaar actief binnen het Land van Cuijk, waarvan de laatste 12 jaar op de Martinus. Tijdens de laatste restauratie van de Martinus heeft hij ook op de Heimolen te Sint-Hubert gedraaid. Naast zijn functie als molenaar heeft Frits ook diverse andere functies binnen de molenverenigingen vervuld. De molenaars van onze vereniging kennen hem waarschijnlijk allemaal wel als secretaris van het afdelingsbestuur Noord-Brabant van het Gilde van Vrijwillige Molenaars. Tot op heden is hij bestuurslid van de Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk en zit hij in de redactie van de Molenvriend. Als molenaarsvrouw is ook Ria actief. Ze heeft onder andere vlaggetjes gemaakt voor de Martinusmolen en helpt altijd bij het vouwen en nieten van de Molenvriend. Al met al waren er dus voldoende redenen om het veertigjarig huwelijk van Frits en Ria niet onopgemerkt voorbij te laten gaan.

De molen te Beugen versierd. Het gevlochten zeil, de vlaggetjes en de wimpels gaven het geheel een feestelijk aanzien, terwijl de letters en cijfers duidelijk maakten wat er te vieren was

Om Frits en Ria na een week van afwezigheid op de versiering attent te maken, werd op de zondag na het versieren een kleine verrassingsreceptie georganiseerd. Beiden vonden ze de versierde molen een leuke en mooie verrassing.

Op 14 augustus was de Martinus weer gewoon draaiend te zien, ook een mooi gezicht. Wie weet wordt hij nog eens versierd, of is er eerst een andere molen(aar) aan de beurt?

Tekst en foto's: Marko Sturm

Het gelukkige paar bij de maalbak van de Martinus

Aan de licht

Harrij Kaak

Al een paar keer is mij gevraagd om een stukje te schrijven voor de Molenvriend, dus... laat ik maar beginnen.

Mijn naam is Harrij Kaak, 58 jaar, geboren in Heijen en wonend in Gennep. Getrouwd, 3 kinderen en 5 kleinkinderen.
beroep: calculator- werkvoorbereider bij een bouwbedrijf. Ik ben 20 jaar lid geweest van de vrijwillige brandweer in Gennep. Bij het bereiken van een leeftijd van 55 jaar ben je verplicht te stoppen. Dat is dus nu zo'n 3 jaar geleden. Plotseling heb je meer vrije tijd en ga je op zoek naar een andere hobby.

Ik had altijd al belangstelling voor molens en toen ik een oproep in de krant zag, waarin vrijwillig molenaars werden gevraagd, heb ik meteen Ben Verheijen gebeld en een afspraak gemaakt op de molen in Cuijk. Dit is me toen zo goed bevallen dat ik me direct als cursist heb aangemeld. Nu, ruim 1,5 jaar later, is mijn belangstelling voor molens alleen maar groter geworden en heb zo weer een nieuwe hobby gevonden.

Mijn opleiding ben ik begonnen op de "Jan van Cuijk" bij Ben Verheijen, daarna bij Mari Goossens op de "Hamse molen" in Wanroy of de "Nooitgedacht" in Afferden. Ook heb ik een paar dagen meegedraaid bij de gastgevende molenaars Mevrouw Sytske Verheyen op de standerdmolen in Overasselt en Sjef Kessels op de achtkante beltmolen in Heijen.
En dan nu, op de "Vooruitgang" in Oeffelt waar Theo van Bergen en John Houben me klaarstomen voor het examen.

Vorig jaar heb ik de theorie-avonden gevolg bij het Brabants Gilde op molen "Doornboom" in Hilvarenbeek en nu bij het Gelders Gilde op molen "De Kroon" in Arnhem (bedoeld worden resp. de cursussen van de afdeling Brabant en Gelderland van het Gilde van Vrijwillige Molenaars- red.)

Begin 2000 hoop ik examen te kunnen doen en daarna op zoek te gaan naar een molen om mijn hobby te kunnen blijven uitoefenen.

Rectificatie

In nummer 39 zijn in het artikel over een molen in "Noord-Limburg" helaas een paar fouten geslopen die wij hier recht willen zetten. Zo heet het zoontje van Ludger Pauls niet Jurgen maar Jorge en de molen is niet gekocht in 1997 maar in 1994.

15 jaar verenigingsblad “De Molenvriend”

Met dit artikel willen wij in een kort historisch overzicht een terugblik geven over wat er zich zoal rond de totstandkoming van ons blad “De Molenvriend” de afgelopen 15 jaar heeft afgespeeld.

Om tot een uitgave van een dergelijk blad te komen is allereerst een redactie nodig of op z’n minst een aantal personen die er zich over bekommeren. In de eerste jaren was dit het bestuur. Vanaf nummer 10 kregen we een heuse redactie in de persoon van Don Werts, later aangevuld met Robbert Verkerk. Een paar nummers verder wordt de redactie uitgebreid

De kaft van het eerste nummer van “De Molenvriend”, met een tekening van de molen van Oploo

met Valerie Aben, Marijn Geurts en Frits Harteman. Weer wat later komen na afhaken van Valerie Aben, Jan van Riet en Ben Verheijen de redactie versterken. Met ingang van nummer 31 bestaat de redactie slechts uit 3 personen met name Ben Verheijen, Don Werts en Frits Harteman en bij nummer 39 zijn helaas alleen de laatste twee nog over. Gelukkig hebben we Marko Sturm bereid gevonden zitting in de redactie te nemen. Met ingang van dit nummer zal hij zijn diensten gaan bewijzen.
Zoals u ziet is er nogal wat beweging in de samenstelling van de redactie geweest. Tijdgebrek, studie, andere werkzaamheden etc. waren de oorzaak van het uittreden van sommige redactieleden.

Afgezien van de redactie is de hulp van anderen nodig om het blad gevuld te krijgen. In de loop der jaren heeft een aantal leden, zij het dikwijls na veel aandringen, zich bereid verklaard een "stukje" zoals men dit pleegt te noemen, te schrijven, waar wij als redactie bijzonder blij mee zijn. Wij komen hierop in dit artikel nog even terug. Helaas moeten wij onzes inziens nog te veel om medewerking daarvoor vragen, vandaar dat het niet meevalt het blad vol te krijgen, zodat een regelmatige uitgave daardoor veelal achterwege blijft. Maar wij blijven optimistisch.

Ondanks alle perikelen zijn we er tot nog toe in geslaagd kopij voor het blad te krijgen. Wij hebben een aantal vaste rubrieken zoals – Molens in de regio – bestuursmededelingen – Jaarverslagen, waarover wij ons dus geen zorgen over hoeven te maken. Voorts trachten we in elke nieuwe uitgave een molen uit het Land van Cuijk of aangrenzende regio te bespreken hetgeen tot nog toe gelukt is, maar het houdt natuurlijk even op als je ze allemaal gehad hebt. Wat de overige artikelen betreft, deze gingen over diverse onderwerpen. Hoewel het te ver gaat om deze allemaal in het bestek van dit overzicht te noemen willen wij er toch een aantal de revue laten passeren.
Beschrijvingen van molens en rompen, zelfs over molens die tijdens het bestaan van de Molenvriend twee maal aan een restauratie toe waren. De werking van molens zoals de zaagmolen. Verslagen van molenexcursies. Artikelen over molenarcheologie in het Land van Cuijk, biotoopproblemen, monumentenwetgeving en interviews. Verder onderwerpen over molenonderdelen en tweelingmolens. Ook kwamen aan de orde technische onderwerpen zoals het leggen van roe-, krui- en bezetketting en onderhoudskosten. Publicaties over een molenaarsdagboek van wijlen-molenaars van Riet uit Beers en de fabricage van Fransen-roeden in Vierlingsbeek etc. etc. Zoals gezegd is dit maar een greep uit de inhoud van de 39 nummers die zijn verschenen. Na het doorspitten van deze 39 nummers vragen we ons af hoe we het nog voor elkaar gekregen hebben.

Om het blad aantrekkelijk te maken mogen de "plaatjes" natuurlijk niet ontbreken. In de beginperiode heeft men zich erg verdienstelijk gemaakt door alle te gebruiken afbeeldingen te tekenen. Vooral de tekeningen van de zaagmolen in het eerste nummer moeten veel tijd hebben gekost. In een latere fase komen de foto's (zwart/wit) aan de orde. Deze moesten op het juiste formaat worden afgedrukt en werden vervolgens tussen de teksten van het origineel geplakt en konden dan gecopieerd worden. De vooruitgang liet echter ook "de Molenvriend" niet onberoerd. In het begin werden de foto's met een handscanner voor publicatie geschikt gemaakt, nu wordt dit op een van de betere privé scanners gedaan, dus wat de foto's betreft gaat nu alles digitaal hetgeen wil zeggen dat voor ons het tekenen en plakken definitief tot het verleden hoort. Blijft nog over de tekstverwerking. In de beginjaren moesten alle teksten getypt worden, waarmee de echtgenote van Johan Reijnders zich mee heeft beziggehouden. Later komt dan de computer om de hoek kijken en nu weten we niet beter. Alles via de diskette.

Voor het vermenigvuldigen van ons verenigingsblad heeft lange tijd het kopieerapparaat zijn diensten moeten bewijzen, soms tegen betaling van een klein bedrag doch vaak was het "liefde oud papier". Doch aangezien we niet afhankelijk van anderen wilden zijn heeft het bestuur op een gegeven ogenblik besloten om de hele uitgave te drukken op een A3-printer. Een dergelijke printer hebben wij aan kunnen schaffen door de financiële medewerking van de Industriële Kring Land van Cuijk. We zijn hen daarvoor nog steeds erkentelijk en zijn van mening dat de uitvoering van het blad door het inzetten van deze printer aanzienlijk is verbeterd.

15 Jaar "de Molenvriend" zou niet mogelijk zijn geweest als er geen lieden waren en geweest waren die buiten de zorg voor hun molen om nog een andere taak op zich namen, namelijk het voortbestaan van een verenigingsblad. Wij denken hierbij vooral aan hen die dankzij onze aandrang en alle moeite die het hun kost toch een "stukje" schrijven. Wij beseffen maar al te goed dat het niet ieder is gegeven een artikeltje hetzij groot of klein te schrijven, wij zijn immers allemaal amateurs op dit gebied, incluis de redactieleden. Verder aan hen die het blad drukken, vouwen en voor verzending zorgen. Leden buiten

de regio krijgen het blad per post toegezonden maar de leden in de regio, en dat is het merendeel van het ledenbestand, krijgen het blad om de kosten te drukken door een vrijwillig molenaar of een van zijn familieleden thuisbezorgd en voor dit bezorgen staat ook niet iedereen in de rij. Een woord van dank aan allen en niet te vergeten onze sponsor die voor gratis papier zorgt is hier dan ook, menen wij, op zijn plaats. En nu op naar de volgende, laat ons zeggen 15 jaar. Beste mensen we zijn nieuwsgierig naar jullie kopij.

Tekst: Frits Harteman

Molenvrienden
land van Cuyk
DE MOLENVRIEND

Een tweede koppel stenen

Molenaars Martinus bouwen met hulp aan een tweede koppel

De meeste molens in het Land van Cuijk, enkele uitzonderingen daargelaten (Haps, Wanroy en de watermolen in Oploo) hebben na hun restauratie slechts een koppel stenen overgehouden, hoewel ze in het verleden met 2 of 3 koppels waren uitgerust. Tijdens de restauratie in 1978 verging het de “Martinus” in Beugen niet anders. Ook daar werd één koppel behouden en het andere verwijderd. Gelukkig liet men nog wat achter, namelijk het steenrondsel, het vaste gedeelte van het lichtwerk en de spilbalk.

Het zou de molen toch ten goede komen als hij weer uitgerust zou zijn met 2 koppels stenen, zeiden we dikwijls tegen elkaar als we naar die overgebleven onderdelen keken, temeer als je tijdens de vakantie een bezoek aan molens had gebracht waar 4 koppels geen uitzondering waren. Langzamerhand, al zo’n 10 jaar geleden, begon het plan te reizen om dat te verwezenlijken, maar zoals zo vaak het geval is waren en zijn de daarvoor benodigde financiën niet of nauwelijks aanwezig. Dan maar uit op informatie of er hier en daar niet iets ligt wat voor ons doel bruikbaar was. Een taatspot en steenbus was de opbrengst en daar bleef het bij. Alle plannen en goede voornemens verdwenen weer in de ijskast en kwamen zo nu en dan weer te voorschijn als er weer eens ie-

mand op de molen het onderwerp aankaartte.

Totdat dit jaar de “Mariamolen” in Haps een nieuw ondertafelment kreeg alsmede een nieuwe lange spruit. Daar lag opeens onze kans. Het resultaat was een pasbalk uit de spruit en een kruisvonder plus lichtboom uit een tafelmentsdeel. Riem en gewicht (kruirol uit Oisterwijk) waren inmiddels ook aanwezig, zodat het geheel er op begon te lijken. Nu nog een meelpijp en maalbak met steunen en bijbehorende haken en katrol en we zouden op de maalzolder klaar zijn. Voorzover nodig werd er hout gekocht en kon de meelbak met meelpijp in eigen beheer worden gemaakt.

Nu we zover zijn en bovendien de medewerking hebben gekregen van Harry Beijk, hebben we goede hoop dat het geheel in 2000 klaar komt en daarmee de mogelijkheid om met een tweede koppel stenen te malen, maar wat wij zeker zo voornaam vinden, is dat we dan weer over een “complete” molen beschikken. Wij zullen u van het verdere verloop op de hoogte houden.

Tekst: Frits Harteman
Foto’s: Marko Sturm

Met deskundige hulp van Peter Simons wordt een steun van de meelbak bevestigd

Twee steunen zijn reeds vastgemaakt, bovenaan ziet U ook het kruisvonder en de pasbalk, die de molenaars eerder al gemaakt en opgehangen hadden

De rollen van het kruiwerk

Een woordje vooraf
Bij het behandelen van het kruiwerk in de kap wordt aan de leerling steevast gevraagd welke afstand er gekruid moet worden om een eventuele kapotte rol boven de rollensluis te krijgen. Na enig denken volgt er een fout dan wel goed antwoord. Tweemaal de afstand tussen de rol en de sluis, ofwel als de afstand 90 ° is 180 ° kruien. De volgende vraag die gesteld "zou" kunnen worden is, waarom dat zo is. Het antwoord hierop wordt dan al wat moeilijker, zo er al een antwoord komt. Toen wij op een zaterdagmiddag op de "Martinus" hierover zo onze gedachten lieten gaan en er niet helemaal uitkwamen hebben wij Marko Sturm gevraagd en bereid gevonden om voor de Molenvriend een en ander in begrijpelijk Nederlands op papier te zetten. Onderstaand treft u zijn verhaal aan. Bovendien laat hij de techneuten onder ons die gewend zijn om met formules te werken ook aan hun trekken komen.

Stel, er gaat een rol kapot van een rollenkruiwerk. Om de rol te vervangen moeten we natuurlijk eerst de resten hout op de kruivloer verwijderen en dan de molen zó kruien dat de kapotte rol boven de rollensluis komt. We moeten de molen dan twee keer zover kruien als de rol moet draaien, maar hoe zit dat nu precies? Op het eerste gezicht lijkt dat wat vreemd, omdat we van de auto of fiets gewend zijn, dat de wielen even hard vooruit gaan als het chassis of het frame. In het eerste deel van dit stukje probeer ik zo simpel mogelijk uit te leggen waarom de rollen minder hard vooruit gaan als de kruiring. Daarna geef ik een wat netter bewijs.

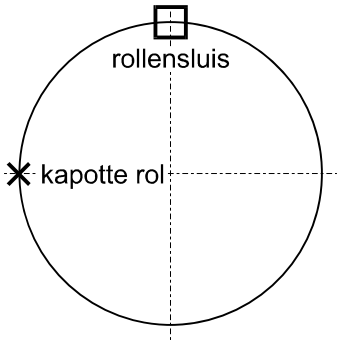

Figuur 1: voorbeeld van de afstand tussen een kapotte rol en de sluis

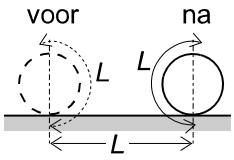

Figuur 2: de rolvoorwaarde

In de situatie van figuur 1 is de kapotte rol 90 ° van de rollensluis, we moeten nu dus 180 ° kruien om de rol boven de sluis te krijgen.
Om dit goed uit te leggen, is het handig als basis eerst de zogenaamde rolvoorwaarde te behandelen. Als een wiel dat niet slipt een afstand *L* (kies als symbool voor de *L* van lengte) aflegt, dan moet de omtrek van het wiel ook een afstand *L* gedraaid hebben. In figuur 2 staat dat wat duidelijker.

Nu terug naar het kruiwerk. Het is het makkelijkste, dat we in gedachte de as van de kruirol een afstand *L* af laten leggen, zo denken we immers ook over de snelheid van een auto of een fiets. Dit geeft dan dus dezelfde situatie als in figuur 2, een gedeelte van de omtrek met lengte *L* heeft met de kruivloer contact gehad.

De rolvoorwaarde is ook van toepassing op de kruiring. Voor de rol lijkt het alsof hij de kruiring naar rechts duwt. De omtrek van de rol bewoog over een afstand *L*, dus de kruiring moet nu ten opzichte van de **as** van de rol een afstand *L* naar rechts zijn gegaan. De as was echter zelf ook al die afstand naar rechts gegaan ten opzichte van de kruivloer, dus de kruiring heeft een afstand 2*L* afgelegd en gaat dus twee keer zo hard als de rollen. In figuur 3 is dit getekend.

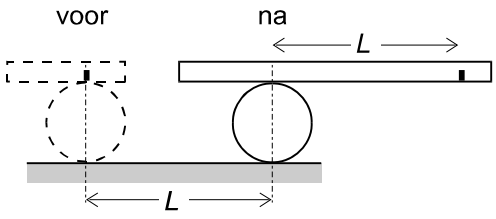

Figuur 3: verplaatsing van de rol en de kruiring, let op het merkteken op de kruiring

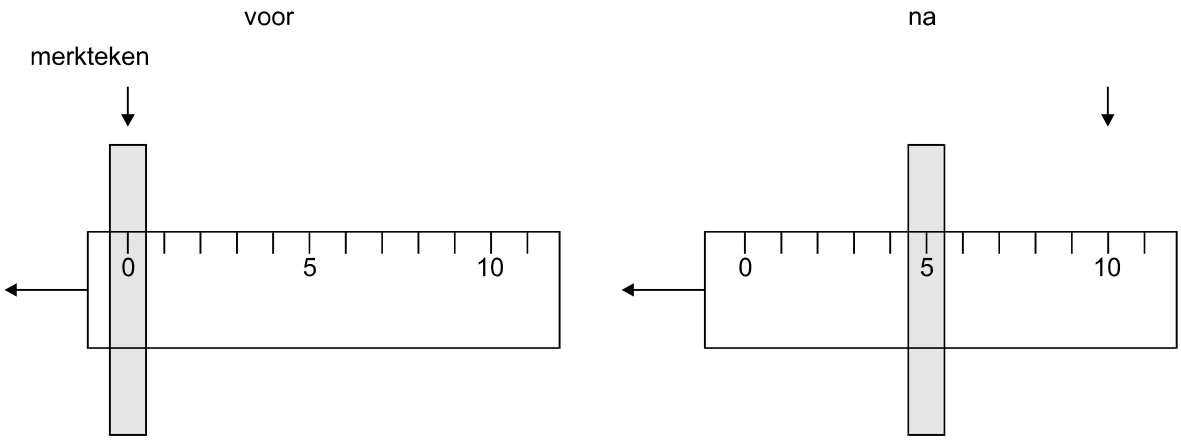

Figuur 4: experiment met potlood en liniaal

Het is natuurlijk veel leuker om dit zelf na te gaan met een klein experiment. Dit gaat heel goed met een rond potlood en een liniaal (zie figuur 4). Maak een merkteken op de tafel (de kruivloer) en leg daar het potlood (de kruirol) bij. Leg nu de liniaal (de kruiring) zó op het potlood, dat het streepje 0 op de hartlijn van het potlood ligt. Beweeg nu de liniaal naar links. Daarbij moeten we wel hard genoeg drukken, anders slipt het potlood over de tafel of langs de liniaal en dan mislukt het. Als nu het potlood bijvoorbeeld bij streepje 5 van de liniaal ligt, dan is het merkteken op de tafel bij streepje 10 van de liniaal. De kruiring gaat dus inderdaad ten opzichte van de kruivloer twee keer zo snel vooruit als de rollen!

Om het verhaal af te maken, moeten we nog even kijken naar het verschil tussen een auto of fiets en het kruiwerk. Bij een auto of fiets, zit het chassis of het frame vast aan de as van de wielen, dus de wielen gaan even hard vooruit als het chassis of het frame. Bij een kruiwerk zit de kruiring echter niet aan de as van de rollen vast, maar hij draait er bovenop. Dat verklaart het verschil met de auto.

Om dit wat netter te bewijzen, kunnen we de beweging van de rol beschouwen als een beweging langs een rechte lijn (met de snelheid v_{as} van de as) met daarbij opgeteld de rotatie van de rol om de as. Vanwege de rolvoorwaarde moet de rotatiesnelheid van de omtrek in grootte hetzelfde zijn als de snelheid van de as. In figuur 5 zijn deze beide bewegingen grafisch opgeteld. Uit deze figuur blijkt dat het bovenste punt van het wiel een snelheid $2v_{as}$ heeft. Vanwege de rolvoorwaarde moet de kruiring ook met die snelheid gaan. De kruiring gaat dus tweemaal zo snel als de rollen.

Voor degenen die een plaatje geen bewijs vinden, moeten we wat verder gaan het bewijs van figuur 5 en de snelheid van de omtrek van de rol uitrekenen.

Laat de as van de rol met een snelheid v_{as} in de *x*-

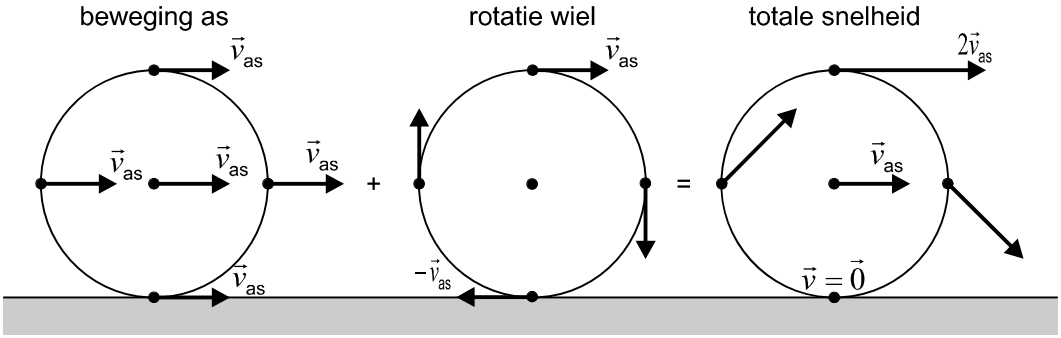

Figuur 5: de beweging van de as en de rotatie van het wiel opgeteld geven de totale snelheid

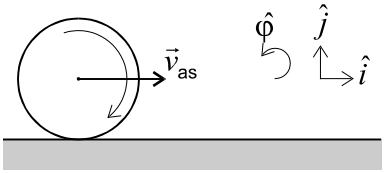

Figuur 6: bewegend wiel, met daarbij het coördinatenstelsel

richting bewegen, zoals in figuur 6. Vanwege de rolvoorwaarde is dan de snelheid waarmee de omtrek van de rol roteert ook v_{as}. In het plaatje zijn de eenheids¬vectoren in respectievelijk de *x*-, *y*- en ϕ-richting aangegeven met $\hat{i}$, $\hat{j}$ en $\hat{\varphi}$.

Voor de totale snelheid van een punt op de omtrek van de rol kunnen we dan

$$\vec{v}_{tot} = \vec{v}_{as} + \vec{v}_{rot} \qquad (1)$$

schrijven, waarbij de snelheid van de as als vector $\vec{v}_{as} = v_{as}\hat{i}$ is en $\vec{v}_{rot} = -v_{as}\hat{\varphi}$ de rotatiesnelheid van de omtrek is. De eenheidsvector in de ϕ-richting kunnen we als volgt uitdrukken in de eenheidsvectoren in de *x*- en *y*-richting:

$$\hat{\varphi} = -\sin(\varphi)\hat{i} + \cos(\varphi)\hat{j} \qquad (2)$$

Nu volgt voor de totale snelheid van een punt op de omtrek:

$$\vec{v}_{tot} = (1+\sin(\varphi))v_{as}\hat{i} - \cos(\varphi)v_{as}\hat{j} \qquad (3)$$

Voor de top van de rol ($\phi = \frac{1}{2}\pi$) volgt dan $\vec{v}_{tot} = 2v_{as}\hat{i}$, dit moet vanwege de rolvoorwaarde gelijk zijn aan de snelheid van de kruiring. De kruiring beweegt dus twee maal zo snel als de as van de rol. Nu is het echt bewezen!

Inleiding: Frits Harteman
Tekst en tekeningen: Marko Sturm

Nieuwe meelzakken gereed

Alweer enige tijd malen een aantal molenaars van onze vereniging tarwe en maïs voor Hendrix. Een veelgehoorde klacht was, dat de plastic zakken van de veevoederfabriek niet mooi staan in de molen. De vereniging Molenvrienden Land van Cuijk heeft daarom nu meelzakken laten maken, met een eigen opdruk.

De zakken zijn gemaakt van wit katoen en hebben een inhoud van ongeveer 50 kg. Met behulp van een stempel is er (in het zwart) de afbeelding van een molen opgedrukt, met daaronder de tekst "MOLENS – LAND VAN CUIJK". Op de foto kunt U zien hoe de nieuwe zakken er uitzien.

Voor meer informatie over de zakken kunt U contact opnemen met Mari Goossens, de voorzitter.

Tekst en foto: Marko Sturm

Voortaan kunnen de molenaars binnen het Land van Cuijk gebruik maken van zakken met eigen opdruk

De molen van Sambeek in voor- en tegenspoed

Op maandag 20 september 1999 bracht ik een bezoek aan Mevrouw Dora Verhofstad-Jilesen. We kenden elkaar nog van vroeger en al snel werd een heerlijke pot thee gezet en kwamen de verhalen los.

Gezien ons leeftijdsverschil wist Dora mij erg veel te vertellen en ik had natuurlijk heel veel vragen. Uiteindelijk stond mijn geboortehuis maar een paar honderd meter bij haar molen vandaan.
Van Dora kreeg ik te horen dat ons huis (mijn geboortehuis dus), op dezelfde dag als haar molen in brand werd gestoken tijdens de oorlog, omdat beide objecten voor de Duitsers als uitkijkpost dienden. Voor mij verrassend om dit te horen, maar hierover meer later in dit verhaal.

Eerst een stukje geschiedenis uit het boek Zannebeke (Sambeek), van Rien van den Brand.

"De inwoners van Sambeek waren vroeger niet vrij overal hun koren te laten malen. Hun was één bepaalde molen toegewezen. Door de rentmeester der domeinen, namens de baron van Grave en het Land van Cuijk, werden de Cuyklandse molens verpacht. De pachter/molenaar van de Sambeekse molen had de plicht te malen voor de boeren van Sambeek, de Sambeekse Hoek en Mullem. Dat bleef zo tot in de 18e eeuw.
Toen Sambeek in 1522 al veertig jaar zijn windmolen miste, dreigde het recht van het gemaal voor de landheer verloren te gaan. De half vergane looimolen van de stad Grave bood een oplossing. Men liet de in behoorlijke staat verkerende molenstandaard, de steenbalk, een roede en enig binnenwerk slopen en in juli 1522 door Hubert van Wirdt naar Sambeek vervoeren. Zo herkreeg Sambeek een "nieuwe" windmolen."

Terug nu naar het verhaal van Dora Verhofstad.
De Sambeekse molen kent een bewogen geschiedenis. In 1903 werd de oude molen gesloopt en Piet Baltussen bouwde een nieuwe beltmolen. Behalve molenaar was Piet ook bakker, winkelier en caféhouder.
Na zijn overlijden ging de molen over naar zijn neef Piet Arts. In 1933 werd de molen verkocht aan Martin Kateman, maar na enkele maanden werd hij alweer verkocht. Arnold Verhofstad en Zonen uit Groeningen werden de eigenaren. In die periode heette de molen nog "De Verandering". De familie Verhofstad had nu 2 molens; de Sambeekse en de Groeningse molen. Bij deze laatste molen stond ook het woonhuis van de familie. De taken moesten nu verdeeld worden. Gerrit, de oudste zoon bleef op de Groeningse molen. Frans en Bertje gingen naar Sambeek.
Dit bleef zo, totdat Gerrit de Sambeekse schone Dora Jilesen leerde kennen. Gerrit ruilde met zijn broers omdat hij serieuze plannen had met Dora. Na het overlijden van vader Arnold Verhofstad bleven de molens onverdeelde boedel. Totdat Gerrit in 1941 trouwde met Dora, toen werd hij eigenaar van de Sambeekse molen. Gerrit heeft niet lang kunnen ge-

De molen van Sambeek in de jaren '30, op de kap stond toen "De verandering" (archieffoto)

nieten van zijn molen. In februari 1942 werd hun dochter geboren, maar op 28 maart, één maand later, overleed Gerrit.
'n Moeilijke tijd brak aan voor Dora Verhofstad-Jilesen. 't Was oorlogstijd, maar 't bedrijf werd door Dora gewoon voortgezet. Ze kreeg met Duitse wetten te maken. Zo werd het graan, dat tot veevoer vermalen werd, rood gekleurd, zodat het ongeschikt werd voor consumptie. Een controleur kwam dit zelf doen. 't Einde van de oorlog kwam in zicht. Met de bevrijding voor de deur werd op 29 september 1944 een trieste dag voor zowel mijn ouderlijk huis als de Sambeekse molen. Beiden werden gelijktijdig in brand gestoken.

Wat ik mij als negenjarig meisje hiervan nog kan herinneren is het volgende.
Wij woonden en sliepen in die periode meer in de kelder dan boven. Omdat ons huis op een verhoging stond werd het gebruikt als uitkijkpost. De vier dakkapellen gaven een ruim uitzicht naar alle kanten. Hoe de molen als uitkijkpost gebruikt werd, weet ik niet, maar mogelijk zat er bovenin een luik. Mijn vader was meestal niet thuis. Ik wist toen nog niet dat hij als verzetsman ondergedoken was. Ik herinner me wel dat op een dag enkele Duitse soldaten binnenkwamen en met hun geweren in de aanslag moeder sommeerden met ons het huis te verlaten. Met z'n allen zijn we naar 't andere eind van Sambeek gelopen, waar we liefdevol opgenomen werden in het huis van Opa en Oma. We moesten echter meteen weer de kelder in, het was te gevaarlijk om boven te blijven; opeens was ook vader er weer. Het was enkele dagen later dat boer Haerkens binnen stormde en riep: "Gerrit, Gerrit, je huis staat in brand."
Vader werd vreselijk boos en holde met mij aan z'n hand naar boven en de straat op, richting ons huis. Moeder en opa konden hem niet tegenhouden, maar op een afstand van zo'n honderd meter begonnen de Duitsers te schieten. De kogels floten ons om de oren. Vader pakte me op en vloog weer naar binnen. Alle deuren werden hermetisch afgesloten en wij zaten weer in de kelder, in afwachting van...?
Waar was vader opeens gebleven...?
Een dag later was hij er weer en wist te vertellen dat ons huis tot de grond toe was afgebrand. Niets, helemaal niets kon gered worden, maar hij vertelde ook dat de molen totaal was uitgebrand. Het waren vreselijke vuren geweest .

Dora Verhofstad vertelde mij nu dat dit allemaal gebeurde op 29 september 1944. Bij de brand van de molen dreigde het ernaast gelegen huis van Harry Rutten door de brandende wieken verpletterd te worden. Harry heeft, met gevaar voor eigen leven de wieken omgezet. Op deze manier wist hij zijn huis te redden.

Na de oorlog werd de molen toch weer in ere hersteld. Echter zonder wieken...
Hij werd herbouwd door Harry van Aspert uit Heeswijk-Dinther. Een jaar lang is hij bij Dora in pension geweest. Er werd een moteroliegemaal ingebouwd. Toen er daarna meer werk bijkwam, is er een electrische hamermolen bij geplaatst. De wieken, die bij de brand verloren waren gegaan, zijn daarna niet meer hersteld. Bij een electrisch gemaal was dit ook niet meer nodig.
Op de witte band die rond de molen liep, had Dora "Op Hoop van Zegen" laten schilderen. Ja, op hoop van zegen werd haar toekomst. De zaak werd uitgebreid met gemengde produkten. Wegens ruimtegebrek werd naast de molen een nieuw pakhuis gebouwd.
Het bedrijf floreerde, maar op 1 mei 1965 kocht Cor Havens de molen met grond en pakhuis. Het was de bedoeling om de molen zelf te exploiteren, het ging Cor enkel om de klanten. Hij wilde z'n eigen molenaarszaak uitbreiden. Cor had zelf een maalderij in het dorp. De molen werd diezelfde week nog doorverkocht aan ene Wagemans. Cor heeft Dora nog gevraagd of ze er bezwaar tegen had, maar ze was blij dat ze er van af was.
Door deze verkoop was in feite het doodvonnis van de Sambeekse molen getekend. Al vrij kort na de aankoop, verkocht Wagemans de molen weer aan ene Kelders. Het gemaal bleef stil, want ook deze Kelders deed er niets mee.
Voor ± *f* 25.000,— werd hij na enige tijd weer verkocht aan Chris Nissen. Chris maakte er een bloeiend bedrijf van. Geen maalderij nu, maar betonnen stalinrichtingen. Op dit moment is de firma Langen er gevestigd met keukens.

Volgens Dora Verhofstad heeft er héél vroeger op de scheiding tussen Sambeek en Vortum, bij de boerderij van Botterhuis, ook een molen gestaan. Op "Den Urling" in Sambeek eveneens. Ik heb contact gezocht met Rien van den Brand, schrijver van het boek "Zannebeke" en nog vele andere streekboeken. We duiken nu samen de geschiedenis in, maar dit soort dingen vergen tijd.

Mevrouw Dora Verhofstad-Jilesen bedank ik héél hartelijk voor de gezellige middag en deze uitgebreide informatie.
En U beloof ik; ik kom terug!

Jacqueline van Bergen

Molens in de regio

De Vooruitgang te Oeffelt

Het gevlucht van de molen heeft 4 nieuwe voorzomen gekregen inclusief 4 nieuwe windborden. Vervolgens heeft de hele molen sinds jaren weer een schildersbeurt ondergaan zodat hij er weer uitziet als een plaatje. Verder houdt molenaar Theo van Bergen zich nog steeds bezig met het geven van instructie aan toekomstige molenaars.

De Bergzicht te Gasselt

Door omstandigheden is het er nog niet van gekomen om het hekwerk, waarvan sprake is in nummer 39, af te maken. Verder draait c.q. maalt de molen als de weersomstandigheden dit toelaten iedere dag.

De Molen te Katwijk

De oude zeilen waarvan in ons vorig nummer sprake was, zijn inmiddels door Peter Simons opgeknapt, hetgeen wil zeggen ingekort, voorzien van nieuwe lijken, gaatjes weggewerkt en ingesmeerd met hydrauline etc. etc. Als zeilvoering nu nodig is, hoeft Peter van armoede geen halve zeilen voor te leggen om de gaten te verdoezelen.

Met nieuwe voorzomen en een nieuw laagje verf kan de molen van Oeffelt er weer even tegen

De Heimolen te St.-Hubert

Het rechter voeghout alsmede het staartwerk zal binnen afzienbare tijd gerepareerd worden. Het hiervoor benodigde hout is inmiddels aangevoerd. Verder heeft molenaar Harry Daverveld de ramen plus de omlijsting van ramen en deuren geschilderd.

De Korenbloem te Oploo

De molen is geschilderd en voorts zijn er door molenmaker Beijk diverse kleine reparaties verricht. Na het verhitten van de onderbouw ter bestrijding van de bonte knaagkever is gebleken dat de molen enigszins scheef staat. Naar de oorzaak hiervan is een onderzoek gaande.

De Hoop te Beers

Over de restauratie van deze romp is geen nieuws te melden.

De Martinus te Beugen

Er is een onderzoek ingesteld naar het zoutgehalte in het muurwerk voor het bepalen van de te gebruiken voegmortel. Het ziet er nu echt naar uit dat de molen in het voorjaar van 2000 geheel gevoegd gaat worden. Tevens zal de kap van de molen voorzien worden van een goot om de lekkage midden op de romp tegen te gaan. Bij die gelegenheid zullen dan ook de korte schoren worden vervangen. De molenaars zijn druk bezig om het tweede koppel stenen geplaatst te krijgen. Zie hiervoor het desbetreffende artikel in dit nummer. Onlangs heeft de molen ongevraagd bezoek gehad van inbrekers. Afgezien van braakschade en het leegspuiten van de brandblusser wordt er niet veel vermist.

De Jan van Cuijk te Cuijk

De burgemeester ligt scheef op de windpeluw. Ook de bovenas ligt niet meer precies op zijn plaats. Deze ligt zo'n 12 à 16 cm uit het midden waardoor het ge-

vlucht bij een bepaalde windrichting langs de stormluiken schampt.
Molenmaker Beijk heeft voor het onderhoud een 10-jarenplan gemaakt. Op de planning voor het jaar 2000 staat in ieder geval de vernieuwing van het staartwerk en zolders. Verder is de molen in orde en maalvaardig. De jaarlijkse Spreeuwenplaag is voorbij hetgeen niet gezegd kan worden van de last die de molen ondervindt van een langzaam verslechterende biotoop.

De Mariamolen te Haps

Het oude koppel stenen is schoongemaakt en in gebruik genomen. Met beide koppels kan nu dus gemalen worden. De loper van het oude koppel sleept echter op een bepaald punt zodat enig stelwerk noodzakelijk is. Verder is de lussenlijn van de zeilen versteld.

De Luctor et Emergo te Rijkevoort

Aan de molen zijn geen reparaties of restauraties verricht. Wel zijn er besprekingen geweest over een toekomstige uitgebreide restauratie. Wat de biotoop betreft: op 1 december jl. is er in Rijkevoort een hoorzitting gehouden over het wel of niet kappen c.q. herbeplanten van de Brink in Rijkevoort. De Gemeente Boxmeer wil tot een bruikbare oplossing van de belabberde biotoop van de molen komen.

De Korenbloem te Mill

De molen is voor ƒ 1.075.000 te koop aangeboden en mogelijk reeds verkocht. De woning aan de molen is echter nog niet bewoond. Zodra bekend is wie de nieuwe eigenaar van de molen is zal deze door het bestuur worden benaderd.

De Hamse Molen te Wanroy

Het dak van de molen is opnieuw bekleed en de hele molen is geschilderd. Het bovenwiel is afgedraaid en voorzien van een nieuwe ijzeren voering. Verder is de molen op eventuele gebreken nagelopen en waar nodig zijn reparaties uitgevoerd.
De molen staat voorts centraal in een film met de titel “Recht van Wind” waarvan het verhaal zich tijdens de middeleeuwen in Gemert afspeelt. Daar men in Gemert niet over een standerdmolen kan beschikken is men hiervoor uitgeweken naar Wanroy.

Ook op digitaal vlak is er nieuws over de Hamse Molen. U kunt voortaan een virtueel bezoek aan de molen brengen op de Internetpagina:
www3.cybercities.com/h/hamsemolen. Op deze pagina staat onder andere informatie over de geschiedenis van deze molen.

De Watermolen te Oploo

In ons vorig nummer is deze molen abusievelijk niet ter sprake gekomen. Evenals de Korenmolen is deze molen door middel van een verhittingsproces behandeld tegen de bonte knaagkever. De molen is tevens geschilderd.

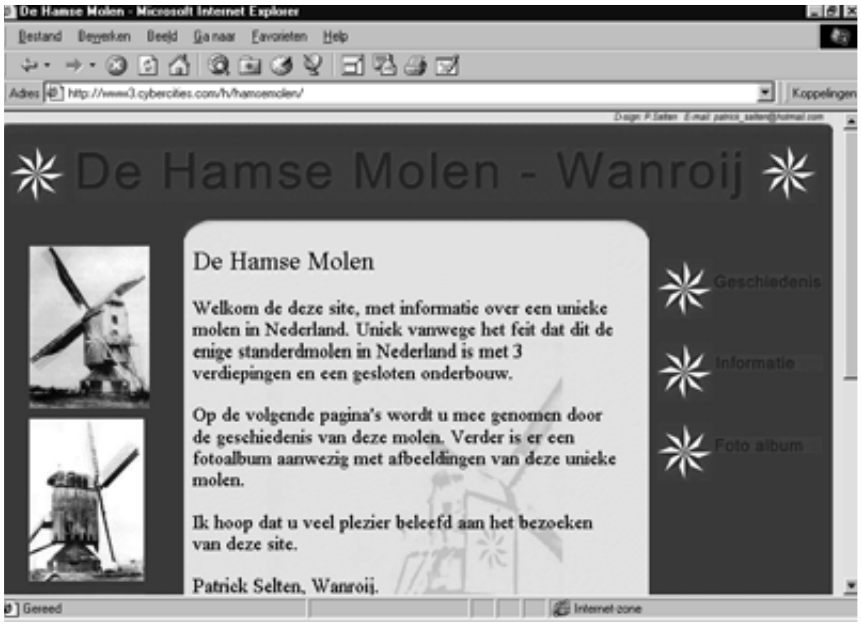

De nieuwe internetpagina van de Hamse molen, bezoekers krijgen deze pagina in kleur te zien

Molenbezoek Land van Cuijk

Ronde stenen bergmolen “Martinus” te Beugen
Openingstijden: zaterdagmiddag van 14:00 tot 17:00 uur
Molenaar(s): Frits Harteman; Hans Heijs; Marko Sturm en Ludger Pauls
Telefoonnummer(s): resp. 0485-572271; 0485-571463; 0485-573616 en 0485-515789

Ronde stenen bergmolen “Jan van Cuijk” te Cuijk
Openingstijden: zaterdagmorgen van 09:00 tot 12:00 uur
Molenaar(s): Ben Verheijen
Telefoonnummer(s): 0485-313298

Achtkante bergmolen “Bergzicht” te Gassel
Openingstijden: zaterdag van 10:00 tot 17:00 uur
Molenaar(s): Jan van Haren
Telefoonnummer(s): 0485-331241

Zeskante bergmolen “Mariamolen” te Haps
Openingstijden: zaterdagmiddag van 14:30 tot 18:00 uur
Molenaar(s): Don Werts
Telefoonnummer(s): 0485-322460

Achtkante stellingmolen te Katwijk
Openingstijden: zaterdagmorgen van 09:30 tot 12:30 uur
Molenaar(s): Peter Simons en Perry Hendriks
Telefoonnummer(s): resp. 0485-313673 en 0485-322872

Ronde stenen bergmolen “De Korenbloem” te Mill
Openingstijden: niet geopend voor bezoek
Molenaar(s): geen
Telefoonnummer(s):

Ronde stenen bergmolen “De Vooruitgang” te Oeffelt
Openingstijden: zaterdagmorgen van 10:00 tot 13:00 uur (wintertijd)
Molenaar(s): Theo van Bergen en John Houben
Telefoonnummer(s): resp. 0485-361718 en 0485-320994

Standerdmolen “De Korenbloem” te Oploo
Openingstijden: zaterdagmorgen van 09:00 tot 12:00 uur
Molenaar(s): Jan van Riet en Piet Geenen
Telefoonnummer(s): resp. 0485-383551 en 0485-382891

Watermolen te Oploo
Openingstijden: eerste zaterdagmorgen van de maand van 09:00 tot 12:00 uur
Molenaar(s): Jan van Riet en Piet Geenen
Telefoonnummer(s): resp. 0485-383551 en 0485-382891

Ronde stenen stellingmolen “Luctor et Emergo” te Rijkevoort
Openingstijden: zaterdagmiddag van 14:00 tot 17:30 uur
Molenaar(s): Robbert Verkerk en Valerie Aben
Telefoonnummer(s): resp. 0485-313647 en 0485-371622

Ronde stenen bergmolen “De Heimolen” te Sint Hubert
Openingstijden: zaterdagmiddag van 14:00 tot 17:00 uur
Molenaar(s): Harry Daverveld
Telefoonnummer(s): resp. 0485-453353

Standerdmolen “De Hamse Molen” te Wanroij
Openingstijden: zaterdag van 10:00 tot 14:00 uur
Molenaar(s): Jan Selten en Jos Verberk
Telefoonnummer(s): resp. 0485-452587 en 0485-578243

N.B. De openingstijden zijn slechts een indicatie. In sommige gevallen is/zijn de molenaar(s) niet of op een ander tijdstip aanwezig. Wilt u zeker zijn van een bezoek aan de molen, dan adviseren wij u telefonisch contact op te nemen met de desbetreffende molenaar(s).

(advertentie)

van Eeten & Reijs Notarissen
Lid s.w.v.
Land
van Cuijk

(advertentie)

BEIJK
molenmakers
houtrestaurateurs

Beijk Molenbouw BV
Rimpelt 15a
5851 EK AFFERDEN
tel. 0485-531910
fax 0485-532305

(advertentie)

Als je vooruit wilt in de veehouderij,
kom dan eens met Hendrix praten.

Natuurlijk moet uw voerleverancier verstand hebben van voer. Maar hij moet ook met verstand van zaken kunnen meepraten over huisvesting, gezondheid, bedrijfsontwikkeling en milieu. Want uw bedrijfsresultaten hangen van veel meer af dan van voer alleen.
De Legpluimveegroep durft verder te kijken dan het voer dat zij leveren. Zij hebben een praktische kijk op hoe je een boerenbedrijf gezond kunt houden, nu én in de toekomst. Dat wordt des te belangrijker nu het er steeds meer om draait om de kosten te beheersen.

Hendrix
Legpluimveegroep
Hoofdstraat 4
6598 AD Heijen
telefoon 0485-490777
a nutreco company